

Súd: Okresný súd Košice I
Spisová značka: 12C/68/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7113204607
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 01. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miloš Greguš
ECLI: ECLI:SK:OSKE1:2017:7113204607.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice I v konaní pred sudcom Mgr. Milošom Gregušom v právnom spore žalobcu: E. proti žalovaným: 1) Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti SR, Župné námestie 13, Bratislava, 2) Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo vnútra SR, Pribinova 2, Bratislava, 3) Slovenská republika, za ktorú koná Generálna prokuratúra SR, Štúrova 2, Bratislava, o ochranu osobnosti takto

r o z h o d o l :

I. Žalobu z a m i e t a.

II. P r i z n á v a žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v 100 %-nej výške. O výške náhrady trov konania súd rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

III. Žalovanej v 3. rade n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa podanou žalobou zo dňa 28.2.2013 domáhal pôvodne proti žalovanej v 1. rade: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti SR a proti žalovanej v 2. rade: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo vnútra SR určenia, že ich konaním voči žalobcovi došlo v období od 6.9.2006 do 10.10.2012 k porušeniu ustanovení § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, a preto sú mu povinní titulom náhrady nemajetkovej ujmy uhradiť sumu 100.000,-EUR.

2. Na základe návrhu žalobcu zo dňa 28.3.2013 súd uznesením č.k. 12C/68/2013-28 zo dňa 30.9.2013 pripustil, aby do konania ako žalovaná v 3. rade vstúpila Generálna prokuratúra SR. Zároveň súd pripustil zmenu petitu tak, že žalované v 1. - 3. rade sú povinné spoločne a nerozdielne nahradiť žalobcovi nemajetkovú ujmu 100.000,-EUR, ako aj nahradiť trovy konania.

3. Písomným podaním zo dňa 7.11.2016 žalobca vzal žalobu voči žalovanej v 3. rade - Generálnej prokuratúre SR späť v celom rozsahu a zároveň navrhol, aby súd pripustil vstup do konania ako žalovanej v 3. rade - Slovenskú republiku, za ktorú koná Generálna prokuratúra SR. Súd uznesením č.k. 12C/68/2013-290 zo dňa 20.12.2016 konanie voči Generálnej prokuratúre SR zastavil a zároveň pripustil, aby do konania pristúpila ako žalovaná v 3. rade Slovenská republika, za ktorú koná Generálna prokuratúra SR.

4. Žalobca odôvodnil podanú žalobu tým, že dňa 6.9.2006 bol uznesením Krajského riaditeľstva PZ, Úradu justičnej a kriminálnej polície v Košiciach ČVS: KRP-60/OVK-KE-2006 obvinený zo spáchania zločinu marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 Trestného zákona. Zároveň bol priamo eskortovaný do cely policajného zaistenia a bol podaný návrh na jeho väzobné stíhanie. Dňa 7.9.2006 podal príslušný

prokurátor Okresnej prokuratúry Košice I pod sp. zn. 2 Pv 1076/06 Okresnému súdu Košice I návrh na vzatie jeho osoby do väzby. Okresný súd Košice I uznesením č.k. 0Tp/152/2006 zo dňa 9.9.2006 návrh na väzbu zamietol a žalobca bol prepustený zo zadržania. Proti tomuto uzneseniu podal priamo do zápisnice sťažnosť prokurátor, ktorú však Krajský súd v Košiciach uznesením zamietol.

5. Dňa 7.3.2007 podala Okresná prokuratúra Košice I voči žalobcovi obžalobu na súd vo veci spáchania zločinu marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. b) Trestného zákona a táto vec bola pridelená na konanie a rozhodnutie Okresnému súdu v Spišskej Novej Vsi. Okresný súd Spišská Nová Ves rozsudkom č.k. 4T 103/07-579 zo dňa 30.6.2011 uznal žalobcu vinným a uložil mu trest odňatia slobody v trvaní 18 mesiacov s podmieneným odkladom na dobu 3 rokov. Po podaní odvolania Krajský súd v Košiciach uznesením č.k. 7To 7/2012-626 zo dňa 7.6.2012 zrušil rozsudok okresného súdu a vec vrátil na ďalšie prejednanie a rozhodnutie. Rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves č.k. 4T 103/07-666 zo dňa 10.10.2012 bol žalobca oslobodený spod obžaloby.

6. Žalobca uviedol, že po dobu viac ako 6 rokov bolo voči jeho osobe vedené protiprávne konanie, založené na protiprávnej činnosti orgánov štátu. Zo strany žalovaných došlo k evidentnému porušeniu jeho základných občianskych a ľudských práv a toto konanie malo aj nepriaznivý dopad predovšetkým na jeho povolanie, preto by všetci žalovaní mali solidárne zodpovedať za vzniknutú škodu.

7. Ďalej poukázal na to, že v súvislosti s jeho trestným stíhaním sa mu odcudzila väčšina známych, priateľov a stratil takmer celú dovtedajšiu a aj možnú budúcu klientelu, čo pri výkone advokátskeho povolania značí pád až na samé dno životnej úrovne. Najväčším následkom neoprávneného a nezmyselného konania žalovaných voči jeho osobe však bola smrť jeho matky, ktorá túto pre ňu tiesnivú a nepochopiteľnú situáciu, navyše mediálne rozpumpovanú miestnymi médiami jednoducho neunesla a následne po jeho zadržaní a umiestnení v cele policajného zaistenia utrpela mozgovú príhodu, následkom ktorej dňa 31.7.2008 zomrela.

8. Žalovaná v 1. rade vzniesla námietku premlčania časti uplatneného nároku. Uviedla, že skutky, na ktoré poukazuje žalobca sa udiali v rokoch 2007 - 2008, pričom žaloba bola podaná až v roku 2013. Ďalej namietli nedostatok pasívnej vecnej legitímácie. Poukázala aj na to, že žalovaná ako taká žalobcovi nespôsobila žiadnu ujmu, nezverejnila o ňom žiadne údaje, nemohla teda ani zasiahnuť do jeho osobnostných práv. Poukázala aj na to, že na Okresnom súde Košice I sa vedie konanie vo veci 34C/119/2012 na základe rovnakých skutkových podkladov, za účasti rovnakých účastníkov, preto namietla aj litispendenciu. Z uvedených dôvodov žiadala žalobu zamietnuť.

9. Žalovaná v 2. rade taktiež namietla nedostatok pasívnej vecnej legitímácie v tomto konaní, pričom poukázala aj na rozhodnutie Ústavného súdu SR I. ÚS 137/07-15, kde bolo konštatované, že Slovenská republika ako taká, nemá pasívnu legitímáciu v konaní na ochranu osobnosti. Namietla aj litispendenciu z dôvodu vedenia sporu na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 34C/119/2012 za rovnaké skutky. Namietala nevykonateľnosť žalobného petitu, podľa ktorého Slovenská republika má byť zaviazaná na solidárne plnenie tak za Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, ako aj za Generálnu prokuratúru SR, čo je neprípustné. Tiež namietla, že žalobca vôbec nekonkretizoval, akým spôsobom malo samotné Ministerstvo vnútra SR zasiahnuť do jeho osobnostných práv. Zároveň vzniesli námietku premlčania, keďže jednotlivé úkony mali byť vykonané v rokoch 2007 - 2008 a žaloba bola podaná po uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej doby. Z uvedených dôvodov žiadali žalobu zamietnuť.

10. Taktiež žalovaný v 3. rade žiadal žalobu zamietnuť, a to z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie. Vzniesol námietku premlčania, keďže skutky sa stali v rokoch 2007 - 2008 a žaloba bola podaná až po všeobecnej trojročnej premlčacej dobe. Poukázal na nevykonateľnosť petitu, keďže Slovenská republika má trikrát plniť sama so sebou solidárne. Upriamil pozornosť aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 201/2007. V tomto rozhodnutí bolo konštatované, že sa nemôže jednať o zásah do osobnostných práv, ak tento zásah bol vykonávaný v medziach zákona, pričom podľa jeho názoru orgány polície a prokuratúry konali v rámci zákonného oprávnenia.

11. Do spisu boli ako listinné dôkazy predložené:

- Uznesenie Krajského riaditeľstva PZ, Úradu justičnej a kriminálnej polície v Košiciach ČVS: KRP-60/OVK-KE-2006 zo dňa 6.9.2006, ktorým bolo vznesené obvinenie proti G. pre zločin marenia

spravodlivosti formou účasti, pre zločin marenia spravodlivosti a pre zločin marenia spravodlivosti formou spolupáchateľstva

- Uznesenie Okresnej prokuratúry Košice I č.k. 2 Pv 1076/06-23 zo dňa 7.9.2006, ktorým bola zamietnutá sťažnosť obvinených E. proti vznesenému uzneseniu vyšetrovateľa zo dňa 6.9.2006, pretože sťažnosť nie je dôvodná

- Zápisnica Krajského riaditeľstva PZ v Košiciach, Úradu justičnej a kriminálnej polície zo dňa 6.9.2006 o zadržaní obv. E.- Podnet Krajského riaditeľstva PZ v Košiciach, Úradu justičnej a kriminálnej polície zo dňa 7.9.2006 na vzatie do väzby JN.- Návrh Okresnej prokuratúry Košice I č.k. 2 Pv 1076/06-17 zo dňa 7.9.2006 na vzatie do väzby E.- Uznesenie Okresného súdu Košice I sp. zn. 0Tp/152/2006 zo dňa 9.9.2006, ktorým bol E. ponechaný na slobode s tým, že bol prijatý jeho písomný sľub

- Uznesenie Krajského súdu v Košiciach vo veci 4To 55/2006-25 zo dňa 20.9.2006, ktorým bola zamietnutá sťažnosť okresného prokurátora proti nevzatiu E. do väzby

- Zápisnica Krajského riaditeľstva PZ v Košiciach, Úradu justičnej a kriminálnej polície zo dňa 6.9.2006 o výsluchu E.- Zápisnica o výsluchu obv. JN. zo dňa 8.1.2007

- Obžaloba, ktorá bola podaná dňa 12.3.2007 proti obv. G., obv. Z., obv. C. a obv. E. za to, že po predchádzajúcej spoločnej dohode spočívajúcej v rozdelení úloh s cieľom zabezpečiť zmenu výpovede X. ktorú učinila pred vyšetrovateľom Krajského riaditeľstva PZ v Košiciach, Úradu justičnej a kriminálnej polície Košice vo veci vedenej pod ČVS: KRP-59/OVK-KE-2006 ako spoluobvinená manžela obv. G., v prospech obvineného v Košiciach na presne nezistenom mieste v dňoch 27.8.2006 až 5.9.2006 obv. G. za tým účelom opakovane kontaktovala Z. a koordinovala ich postup, pričom obv. Z. telefonicky dohodol stretnutie s X. na ktorom dňa 27.8.2006 o 16.00 hod. s obv. C. túto spoločne nahovárali na zmenu výpovede a dňa 30.8.2006 o 9.00 hod. obv. Z. ju na základe predchádzajúcej dohody zaviedol k E., obhajcovi H. do jeho advokátskej kancelárie na ul. P., kde tento menovanú inštruoval, ako má meniť svoju výpoveď pri nasledujúcom výsluchu pred vyšetrovateľom a ponúkol sa, že on prevezme jej obhajobu v predmetnej trestnej veci. X. však svoju výpoveď nezmenila a konanie obvinených oznámila polícii, teda spoločne v trestnom konaní marili dôkaz, čím spáchali spolupáchateľstvo zločinu marenia spravodlivosti podľa § 20 k), § 344 ods. 1 písm. b) Trestného zákona

- Trestný rozkaz Okresného súdu Spišská Nová Ves č.k. 4T 103/07-271 zo dňa 17.9.2007, ktorým boli obvinení G., v prípade E. na trest odňatia slobody v trvaní 18 mesiacov, ktorý bol podmienene odložený na skúšobnú dobu 3 rokov

- Odpor proti vydanému trestnému rozkazu, ktorý podal E. dňa 24.9.2007

- Rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves č.k. 4T 103/2007-579 zo dňa 30.6.2011, ktorým bol E. uznaný vinným za to, že spoločným konaním v trestnom konaní marili dôkaz, za čo bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 18 mesiacov, ktorý mu bol podmienene odložený na skúšobnú dobu v trvaní 3 rokov

- Uznesenie Krajského súdu v Košiciach č.k. 7To 7/2012-626 zo dňa 7.6.2012, ktorým bol zrušený prvostupňový rozsudok a vec bola vrátená na ďalšie prejednanie a rozhodnutie

12. Z pripojeného spisu 34C/119/2012 sa súd oboznámil s:

- Rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves č.k. 4T 103/07-666 zo dňa 10.10.2012, ktorým boli obžalovaní Z.

N. pôvodne L. oslobodení spod obžaloby prokurátora

- Fotokópiou košického denníka F.

13. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

14. Podľa § 13 ods. 1 OZ fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

15. Podľa § 13 ods. 2 OZ pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

16. Podľa § 13 ods. 3 OZ výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

17. Citované zákonné ustanovenia priznávajú každej fyzickej osobe právo na ochranu proti zásahom do jej osobnosti najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, mena a prejavov osobnej povahy. Zákon nedefinuje pojem zásah ani nepodáva výpočet konkrétnych foriem zásahov, ktorými môžu byť dotknuté jej osobnostné práva. Je ním však bezpochyby tak aktívne konanie, ako aj pasívne správanie, ktoré má v zákone uvedené znaky. Týmito znakmi sú predovšetkým neoprávnenosť zásahu a tiež jeho objektívna spôsobilosť negatívne dopadnúť na osobnosť fyzickej osoby. Medzi neoprávneným zásahom a poškodením (ohrozením) niektorého z osobnostných práv musí byť vzťah príčinnej súvislosti. Ak určité konanie vykazuje zákonné znaky zásahu do chránených osobnostných práv, má fyzická osoba právo najmä domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, a aby jej bolo poskytnuté primerané zadosťučinenie.

18. Právny vzťah obsahom, ktorého je na jednej strane právo domáhať sa ochrany podľa § 11 Občianskeho zákonníka a na druhej strane povinnosť znášať sankcie uložené súdom vzniká len, ak sú splnené obe vyššie uvedené náležitosti (zásah musí byť neoprávnený a tiež objektívne spôsobilý privodiť ujmu na chránených osobnostných právach). Účastníkom, ktorý je v rámci tohto právneho vzťahu nositeľom uvedeného oprávnenia (subjektom ochrany), je fyzická osoba, do osobnostných práv ktorej bolo zasiahnuté. Účastníkom, ktorý je nositeľom povinnosti upustiť od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti alebo odstrániť následky zásahov alebo poskytnúť primerané zadosťučinenie, je fyzická alebo právnická osoba, ktorá sa dopustila určitého konania neoprávnené zasahujúceho do chránených osobnostných práv.

19. Predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je nielen zistenie, že žalobca je fyzickou osobou, ktorej osobnostné práva boli porušené alebo ohrozené, ale rovnako zistenie, že žalovaný sa dopustil konania, ktoré žalobca považoval za neoprávnený zásah do jeho chránených osobnostných práv. Obe zisťovania sú súčasťou skúmania, kto je v tom ktorom konaní vecne legitimovaný. Vecnou legitimitáciou sa rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, v rámci ktorého je jeden z účastníkov nositeľom oprávnenia (je aktívne legitimovaný) a druhý účastník je nositeľom právnej povinnosti (je pasívne legitimovaný). Nedostatok vecnej legitimitácie (aktívnej alebo pasívnej) vedie k zamietnutiu žaloby.

20. Pri riešení otázky, kto je pasívne legitimovaný v konaní o ochranu osobnosti, v ktorom je za zásah do osobnostných práv označené konanie určitého štátneho orgánu, resp. rozhodnutie tohto orgánu ako výsledok konania, treba mať na zreteli to, že režim ochrany osobnosti je postavený na princípe zodpovednosti pôvodcu zásahu na ujmu spôsobenú na chránených osobnostných právach, ako aj to, že nároky vyplývajúce z neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti, sú podľa platnej právnej úpravy pojmovo odlišné od nárokov na náhradu škody.

21. V občianskoprávných vzťahoch sa uplatňuje zásada, v zmysle ktorej za škodu zodpovedá ten, kto ju spôsobil; v prípade škody spôsobenej právnickou osobou, ide o činnosť tých osôb, ktoré právnická osoba na túto činnosť použila (§ 420 a § 11 a nasl. OZ). Z tejto zásady existujú v občianskoprávných vzťahoch výnimky len v prípadoch výslovne uvedených (§ 422 a § 427 OZ). Výnimka zo zásady, že za škodu zodpovedá ten, kto ju spôsobil, vyplýva tiež zo zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. V ustanovení § 1 ods. 1 tohto zákona je vyjadrené, že za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci zodpovedá štát. To znamená, že bez ohľadu na skutočnosť, ktorý orgán verejnej moci škodu spôsobil, subjektom zodpovedným za škodu a pasívne vecne legitimovaným v konaní o náhradu škody je štát. To, ale neplatí v odlišných právnych vzťahoch a v pôsobnosti iných zákonov; neplatí to medzi iným ani vtedy, keď ide o ochranu osobnosti (§ 11 a nasl. OZ) a pôvodcom zásahu je právnická osoba - štátny orgán (orgán verejnej moci), konkrétnym konaním ktorého malo dôjsť k zásahu do osobnosti (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR 3 Cdo 176/2012 zo dňa 26.9.2013).

22. V tejto súvislosti súd zároveň poukazuje aj na uznesenie Ústavného súdu SR I. ÚS 137/07 z 23.8.2007, v závere ktorého sú zaujaté právne závery obdobné tým, ku ktorým dospel súd v tomto konaní.

23. Keďže Slovenská republika nemôže byť pasívne legitimovaná v konaní o ochranu osobnosti, súd musel žalobu bez toho, aby sa zaoberal ďalšími dôkazmi a námietkami zamietnuť.

24. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

25. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

26. V spore boli v plnom rozsahu úspešní žalovaní. Žalované v 1. a 2. rade si uplatnili nárok na náhradu trov konania. Žalovaná v 3. rade náhradu trov konania nežiadala priznať. Preto súd priznal žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v 100 %-nej výške, pričom o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku. Žalovanej v 3. rade nepriznal nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Odvolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom súde (ust. § 362 ods. 1 a 2 CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (ust. § 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (ust. § 365 CSP).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (ust. § 366 CSP).